

Asia: VN/30163/2023

Lausuntopyyntö luonnoksesta valtioneuvoston kulttuuripoliittiseksi selonteoksi

Visio

**Kannatatteko kulttuuripoliittisen selonteon visiota?
Kyllä / En. Jos ette, kuvailkaa mahdolliset muutostarpeet.**

Kyllä

Mahdolliset muutostarpeet.

-

Tavoitteet

Kannatatteko kulttuuripoliittisen selonteon neljää tavoitetta?

Kyllä, tavoitteet vastaavat omaa näkemystäni

Jos vastasitte en, kuvailkaa tiiviisti mahdolliset muutostarpeet.

-

Toimenpide-ehdotukset

Tässä on lueteltu yhdeksän toimenpidekokonaisuutta. Mitkä raportin toimenpide-ehdotuksista ovat mielestänne kaikkein tärkeimmät ja kiireellisimmät toteuttaa? Valitse ensin yksi (1) haluamasi toimenpidekokonaisuus ja kirjoita sen jälkeen haluamasi toimenpide-ehdotukset alla olevaan tilaan kaikki peräkkäin. Valitse yhteensä enintään viisi (5).

Kansainvälistyvä kulttuuri [Kuvattu teksti oli toimenpide-ohjelma luoville aloille ja pop-kulttuurin viennille. Emme sellaisenaan kannata toimenpiteitä, koska niissä on unohdettu tavalliset kulttuurin ja taiteen tekijät ja organisaatiot. Suomi on kaukana Euroopasta ja osallistuminen kansainvälisiin verkostotapaamisiin on resursseja vievää. Yhteistä alan kansainvälistä strategiaa ei ole olemassa. Jäämme Euroopan laidalle, jos kansainvälistä toimintaa ei tueta. Vain isot toimijat, joilla on resurssit kunnossa, pystyvät toimimaan kansainvälisessä viitekehyksessä. Suomi on monessa mielessä hyvä esimerkki Euroopassa ja maailmassa, mutta monessa asiassa voisimme ottaa oppia muilta. Valtion ja ministeriön tavoitteena täytyy olla alan toimijoiden tukeminen niin, että heillä on tarvittavat

resurssit luoda kansainvälisiä verkostoja. Kansainvälisissä verkostoissa toimimisen pitää olla tavoiteltavaa ja palkittua.]

Oma roolinne tulevassa toimeenpanossa

Millaisena näette oman tai edustamanne tahon roolin kulttuuripoliittisenselonteon toimeenpanossa?

Ehdotamme useita konkreettisia toimenpiteitä kulttuuripoliittiseen selontekoon:

1. Kulttuurikasvatussuunnitelmien kehittämissuunnitelmaa, jolla ohjataan ja kehitetään toimintaa. Tällaiset löytyvät mm. Norjasta, Portugalista, Armeniasta ja Unkarista. Lisäksi esitämme kulttuurikasvatussuunnitelmien linkittämistä velvoittavaksi osaksi opetussuunnitelmia.
2. Taidetestaajat ohjelman linkittämistä pysyväksi osaksi peruskoulua opetusministeriön ja kulttuuriministeriöiden yhteisesti rahoittamana ohjelmana, kuten Norjan koulujen kulttuurikasvatusohjelma.
3. Saavutettavan harrastustoiminnan linkittämistä valtion ohjelmiin. Saavutettavampi harrastus - merkki ja kriteerit ovat antaneet lähtölaukauksen saavutettavalle harrastustoiminnalle, mutta on jäämässä yhdeksi kehittämishankkeeksi.

Olemme valmiita toteuttamaan kyseiset toimenpiteet.

Lastenkulttuuriverkosto on aina valmis tuomaan panostaan yhteiskunnalliseen keskusteluun ja yhteisten ratkaisujen löytämiseen.

Tiivistelmä näkemyksistänne

Tähän voitte kirjoittaa mahdolliset muut kulttuuripoliittista selontekoa koskevat huomionne.

Lastenkulttuurin näkemys kulttuuripoliittiseen selontekoon

Kulttuuripoliittisen selonteon lähtökohdat: Kulttuuri, kasvatus, koulutus ja tiede muodostavat ytimen taloudellisesti kestäväälle, elinvoimaiselle ja uudistuvalla sivistysyhteiskunnalle, jossa kansalaiset kokevat osallisuutta ja luottamusta. Lasten ja nuorten kasvu kulttuurin tekijöiksi ja kokijoina on ratkaisevaa elävän suomalaisen sivistyksen kehittymiselle. Alueelliset ja paikalliset erot taiteen, kulttuurin ja kulttuuriperinnön tarjonnassa ja käytössä ovat suuria. Kulttuurin saatavuutta ja saavutettavuutta parantavilla toimilla voidaan vahvistaa ihmisten osallisuutta ja hyvinvointia, mahdollisuuksien tasa-arvoa sekä torjua eriarvoistumiskehitystä ja luottamuksen rapautumista. Näihin tavoitteisiin pääsemiseksi esitämme seuraavia toimia:

1. KULTTUURIKASVATUSSUUNNITELMAT ON KEINO VARMISTAA LASTEN JA NUORTEN KASVU KULTTUURIN KOKIJOIKSI JA TEKIJÖIKSI

Jotta kaikilla lapsilla ja nuorilla on mahdollisuus kokea ja tehdä taidetta ja kulttuuria, on kulttuurikasvatussuunnitelmat saatava velvoittavaksi osaksi koulujen opetussuunnitelmia. Suomen lastenkulttuurikeskusten liiton kehittämishankkeella ja liiton jäsenten toiminnalla on saatu kulttuurikasvatussuunnitelmien määrää kasvatettua ja laatua kehitettyä, mutta pysyvä toiminta jää liaksi kuntien hyvän tahdon varaan. Kuntia ja kouluja velvoittavan opetussuunnitelman lisäksi tarvitaan pysyvä valtakunnallinen kehittämisohjelma, jolla ohjataan ja kehitetään toimintaa. Tällaiset löytyvät mm. Norjasta, Portugalista, Armeniasta ja Unkarista.

2. LASTENKULTTUURIN RAHOITUS VASTAAMAAN TOIMINTAA JA TAVOITTEITA

Lastenkulttuurikeskusten yleisavustusten summat ovat samat kuin 17 vuotta sitten, jolloin käynnistettiin Taikalamppu-verkoston avustukset. Ala ei ole saanut minkäänlaisia indeksikorotuksia valtionavustuksiin (vrt. Taiteen perusopetus).

Ilman resurssien nostoa ei voida odottaa toiminnan tai saavutettavuuden edistämistä. Määrärahojen pysyessä ennallaan ja kulujen kasvaessa lapset ja nuoret ovat joutuneet mittavien sopeuttamistoimien kohteeksi heille suunnatuissa taide- ja kulttuuripalveluissa (esim. avoin perhetoiminta, varhaiskasvatuksen ja koulupäivän aikana tapahtuva toiminta, tapahtumat, työpajat, näyttelyt). Syrjäseuduilla tilanne on erityisen tukala.

Juhlapuheiden sijaan tarvitaan tekoja = resursseja.

3. TAIDETESTAAJAT-KULTTUURIKASVATUSOHJELMA PYSYVÄKSI OSAKSI PERUSKOULUA

Suomen suurin nuorten kulttuurikasvatusohjelma on jatkunut rahastojen rahoittamana lukuvuodesta 2017. Oikeusministeriön demokraatiapalkinnolla ja Sivistyksen puolesta -tunnustuksella palkittu ohjelma tavoittaa koko ikäluokan, 100% kahdeksaslukkalaisista.

Rahastot ovat jättäytymässä pois rahoittamisesta tämänhetkisen hallitusohjelman aikana. Nykyisen hallitusohjelman päättyessä yli 10% suomalaisista on Taidetestaajia. Taidetestaajat ohjelma on saatava pysyväksi osaksi peruskoulua.

4. LASTENKULTTUURIN JA TAIDEKASVATUKSEN TUTKIMUSTA ON TUETTAVA

Tutkimus, arviointi ja selvitykset loistavat poissaolollaan kulttuuri- ja taidekasvatuksesta, jos verrataan nuorisolaan tai liikuntaan. Rahoitus on puutteellista ja yhteistyö tutkijoiden ja käytännön toimijoiden kesken olematonta. Toimintaa täytyy tukea enemmän ja työtä tulee ohjata valtion tasolta.

5. ALAN KANSAINVÄLISYYDEN EDISTÄMISTÄ ON KEHITETTÄVÄ

Suomi on kaukana Euroopasta ja osallistuminen kansainvälisiin verkostotapaamisiin on resursseja vievää. Yhteistä alan kansainvälistä strategiaa ei ole olemassa. Jäämme Euroopan laidalle, jos kansainvälistä toimintaa ei tueta. Vain isot toimijat, joilla on resurssit kunnossa, pystyvät toimimaan kansainvälisessä viitekehyksessä. Suomi on monessa mielessä hyvä esimerkki Euroopassa ja maailmassa, mutta monessa asiassa voisimme ottaa oppia muilta. Valtion ja ministeriön tavoitteena täytyy olla alan toimijoiden tukeminen niin, että heillä on tarvittavat resurssit luoda kansainvälisiä verkostoja.

Lastenkulttuurin kautta vahvistuva kulttuurinen osallisuus on investointi lasten kykyyn toimia tasavertaisina erilaisissa yhteisöissä ja yhteiskunnassa läpi elämän.

Kettunen Kaisa
Suomen lastenkulttuurikeskusten liitto

Valta Aleksis
Suomen lastenkulttuurikeskusten liitto - Aleksis Valta, toiminnanjohtaja